107

DEO OPTIMO MAXIMO,

VIRGINI DEI-PARÆ,

ET S. LUCÆ, MEDICORUM ORTHODOXORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA*,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Martis quartâ menſis Martii, anno Domini M. DCC. LXXXVIII.

BIU Santé Médecine Paris

M. CAROLO-LUDOVICO LIGER, Conſiliario Medico Regis ordinario in urbe & comitatu Altiſſiodorenſi, Doctore Medico, Præſide.

An tutiùs ab Acu, Trois carts *dictâ, quàm Scalpello & Lanceolâ Paracentheſis?*

I.

VICTUS ratione, medicamentorum adminiſtratione, & manu operante; Therapeutice morbos curat; Diætâ, Pharmaciâ, & Chirurgiâ conſtat. In Theoreticam, & Practicam ultima dividitur. Theoretica corpus humanum cultro anatomico perpendit; Practica vulnera ſanat, tumores reſolvit, apoſtemata maturat, ulcera abſtergit, luxationes reducit, fracturas reſtaurat, & methodum operandi docet. Multiplices ſunt chirurgicæ operationes; quinque ſtatuuntur præcipuæ, Syntheſis, Diæreſis, Exæreſis, Proſtheſis & Taxis. Inter haſce non minor Paracentheſis abdominis, ad Diæreſim ſimul & Exæreſim referenda. Olim Paracentheſis formidabatur; in morbis illam poſtulantibus veſicatoria, cauteria, eſcarotica, ſetacea, & ſcarificationes anteponebantur. Ita Aſclepiades, Leonidas, Hippocrates, Albucaſis, Aëtius, Paulus Ægineta, Cœlius Aurelianus. In poſterum non tam immanis hanc Paracentheſim celebrandi modus. Recentiores, primis temporibus, ſcalpello & lanceolâ utebantur. Ætate autem noſtrâ, acus inventa eſt, *Trois carts* nuncupata, quâ tutiùs, quâ ſine damno, nullâ remanente fiſtulâ fit Paracentheſis. Sed ut tutò, citò, & jucundè in aſcite celebretur, hujus morbi ſpecies rectè cognoſcenda.

I I

PARACENTHESIS non inconſultò ſuſcipienda. Hydrope laborantis totum priùs abdomen aſpice; utrùm in unum congeſtæ ſint aquæ, an diſperſæ hæreant, explora. Si prius; vel ipſum ventris cavum replent, vel in ſingulari cyſtide concluduntur: ſin poſterius; cellulas adipoſas, necnon muſculorum interſtitia imbuunt. Collectionem dignoſces, abdominis alterum latus premendo, alterum immotâ manu tangendo fluctuationem percipiens; ne tamen hoc ſigno in errorem inducaris, ventrem talitris percute, quibus aquæ columnarum inſtar in oppoſito latere manum tangentem percellent. Cyſtidem peculiarem indicat ſolita urinæ copia, ac dolor profundior circa regionem cyſtidis undequaque gravans. Alteram hydropis ſpeciem manifeſtat tumens venter, nullum fluctuationis

* Propug. ann. 1726, à Joachimo Joanne COSTAR; Præſ. M. Claudio-Antonio RENARD.

ſignum edens, cutis pellucida, impreſſam digito foveam diù retinens; umbilici receſſus profundior. Aſcite cognito, æger adhuc examinandus, an hepatis aut lienis dolore vexatus fuerit, an durities in alterutro hoc viſcere, aut in meſenterio antehac percepta, ut in latere minùs affecto fiat Paracentheſis. Non admittenda, cum dolores continui adſint & aſſidui, effluentes enim aquas identidem ſiſterent, imò ſubindè ſuffocationis metu ægrotum percellerent. Fruſtrà tentari ſolet in aſcite confirmato. Locum habet tantùm, quando brevi tempore ad inſignem magnitudinem pervenit tumor, hydragogis, aliiſque auxiliis incaſſum adhibitis, viribuſque adhuc conſtantibus. Ita Hippocrates ſtatim ſecare jubet, in eo ſcilicet qui non febrit, pulmonis ulcere, alvique fluxu expers eſt, corpore non emaciato, ætate florente, & omninò εὐσπλαγχνος. Si è contrà aſcites jam diù ſit congeſtus, vires conciderint, & viſcera labem contraxerint, ut in aſcite à ſcirrho hepatis, aut lienis, aut morbo acuto ſuccedente, fruſtrà tentatur Paracentheſis, nulla ſalutis ſpes eſt, imò ſæpè anima cum aquâ educitur. Non leviter errant, qui in deſperatis eam inſtituunt. Non ſunt (inquit Celſus) temerè profananda remedia, quæ multis fuere præſidio. Hiſce conſideratis, manuum opus aggrediatur Chirurgus. Scalpello, lanceolâ, vel acu perfici operatio poteſt. Uniuſcujuſque methodi ſola deſcriptio præſtantiori favebit.

I I I.

In ſingulis operationibus tria præcipuè conſideranda veniunt, apparatûs diſpoſitio, ſitus ægrotantis, & locus operationi dicatus. Apparatus inſtrumenta, nempè ſcalpellum, cannulam, emplaſtra, penicillos, & faſcias exhibet. Situs eſt in lecti crepidine, vel in ſedili aptato. Locus autem in medio ſpatii umbilicum inter & criſtam oſſis ilium comprehenſus, plerumque deſignatur; hunc non ſemel ipſemet umbilicus eminens opportunè monſtravit. Cùm per umbilicum aquarum evacuationem natura quandoque molitur, creditum eſt etiam hîc eò ducendum eſſe quò illa vergit. Imò citrà multarum partium ſolutionem hæc umbilici punctio. Non inter umbilicum & pubem ſectio illa præſcribitur, ne lineam albam, medias latorum abdominis muſculorum aponevroſes, aut intergerinos rectorum tendines fortè lædat. Nunc operandi ratio narranda. Partis deſignatæ cutem auxiliante miniſtro tendit Chirurgus, tenſamque tranversâ ſectione ad muſculos uſque ſcalpello dividit. Hic non anceps eligitur, ut ipſum impunè tegere queat digitus index cuſpidem inſtrumenti directurus. Sectâ cute, ac ſuperiore vulneris labro furſùm (ut faciliùs poſteà conſolidetur) deducto, muſculi ac peritoneum inciduntur, cavendo ne omentum vel inteſtina lædantur. Vulneri cannula inſeritur aurea, argentea, plumbea, aut ſtannea, aliquantulùm incurva, magnitudinem calami ſcriptorii adæquans, eâ longitudine, ut ultrà peritonæum tranſeat, non verò majori, ne partibus internis ſit moleſta; recurvatis etiam labris, ne tota intùs delabatur. Per hanc aquas ſenſim educendas eſſe ſuadent, non affluenter, neque repentè, ſed per plures dies pro ratione virium, pulſu tactuque explorandarum. Obſervatur hîc magni Hippocratis effatum: Quicumque ſuppurati, aut aquam inter cutem patientes, uruntur aut ſecantur, ſi pus aut aqua univerſim effluxerit, omnes moriuntur. Eductis aquis, vulneri ſpongiâ obturato pulvilli gradatim apponuntur, faſciis ventrem ambientibus detinentur. Per plures dies ſpongia relinquitur, donec ſenſim ac paulatim omnis exſtillaverit humor. Intereà viribus ægrotantis proſpicitur alimentis boni ſucci, faciliſque coctionis & tandem vulnus more ſolito curatur.

I V.

IN alterâ Paracenthesim instituendi methodo, lanceola, stylus, & fistula apparatum componunt. Lanceola venis aperiendis adhiberi solita eligitur, quæ ad medias usque cùm laminæ, tùm manubrii partes linteo, ne inter operandum vacillet, involvitur. Stylus teres sit ac tenuis. Fistula sive tubulus stylo adæquatè conveniat, ut alterius per alterum facilis sit trajectus, & utriusque tuta per vulnus introductio. Apparatu sic disposito, & ægro in sedili aptè locato, minister, vel quispiam alius à tergo constitutus, utrâque manu tumentem ventrem anteriora versùs urgeat, dum Chirurgus abdominis eamdem ferè particulam, ac in primâ methodo ad peritonæum usque lanceolâ dividit. Veteres qui umbilico propiùs sectionem esse factam dixerunt, facilè excusabis, si illos non de ventre tumido, sed depleto locutos esse intellexeris; tunc enim tensione cutis ac musculorum cessante, multò minor vulneris ab umbilico erit distantia. Lanceolâ in cavum ventris, non profundè, ne lædantur interanea, sed superficie tenùs adactâ, aquæ statim prosilientes, operationem ex voto factam indicant. Ad latus instrumenti, tantisper in vulnere relinquendi, stylus in abdomen placidè immittendus; tùm extractâ lanceolâ, tubus ope styli, quem ambiat, etiam in ventris cavum pertingat. Extracto denique stylo sive specillo, per tubulum fit aquarum effluxus, non quidem simul & semel, metu, ne subitus à summâ repletione ad extremam inanitionem transitus vires ægrotantis prosternat. Omne nimium, id est, multum (inquit Hippocrates) naturæ est inimicum, quod verò paulatim fit, tutum est. Aquis ad libitum evacuatis, linamento fistula occluditur, & imposito emplastro adstringente, penicilla spiritu vini alio-ve liquore subtili imbuta gradatim applicantur, mantili fasciisque humeros amplectentibus appositè continenda. Elapsis aliquot diebus, remoto obturamento aquæ iterum educuntur, & eodem sistuntur apparatu. Educto ita per vices omni sero, vulnus remedio communi vel sponte coalescit.

V.

ACU, penicillis, & mantilibus tertiæ Paracenthesis apparatus absolvitur. Acus, gallicè *Trois carts*, instrumentum est veruculi teretis figuram referens, cujus extremitas altera manubrio infixa est, altera triangulo mucrone acuta; fistulâ crassitudine ejusdem accommodatâ conclusum, verùm aliquantò breviori, ità ut cuspis extrà promineat. Intus exquisitè polita sit fistula, ne inter operandum extrahendæ acui asperitudo obstet. Caput ejus latum, planum, & orbiculatum erit, ut digitis aptè tractari possit extrahenda fistula; vel etiam cochlearis instar recurvum, ut effluentibus aquis diverticulum fit, ne segniùs labentes ægroti corpus perfundant. Paratis omnibus, ipsa Paracenthesis sequenti modo administranda. Æger vel commodè sedeat, vel in extremâ decumbat spondâ. Adstantium vel unus, vel plures admotis retrò & utrinque manibus abdomen antrorsùum ac sensim cogant; partim ut ad locum punctioni destinatum colligantur aquæ, & ritè evacuentur, partim ut peritonæum aquis ad extus propulsum ab intestinis distet, & absque ipsorum noxâ perforetur. Tum Chirurgus aculeum fistulâ munitum, illito prius oleo, inter digitos indicem & medium ità detineat, ut volâ manus innitatur instrumenti manubrium, cujus mucro in ventrem obliquè protrudatur, & ad cavam usque regionem penetret; deindè acum depromat è fistulâ, hanc verò abdomini infixam relinquat, ut faciliùs exeant aquæ, & ad vas humi positum

determinari queant. Inter hæc Chirurgus, miniſtri, aut alii adſtantes ventrem magis magiſque comprimant, ut aquæ per apertam ipſis viam indeſinenter eliminentur. Hac etiam compreſſione muſculi epigaſtrici parteſque aliæ nimiùm laxæ ad ſeſe invicem admoventur; atque cavetur, ne evacuatis aquis, præcipiti lapſu diaphragmatis reſpiratio deficiat, & æger ſyncope mortem non raró nunciante corripiatur. Si effluentes aquæ non liberè ſatis manant, vel planè ſiſtuntur, per cannulam ſtylus extremitate globoſus introducetur, ut epiploon vel inteſtina aquis exitum denegantia dimoveantur. Ægrotus exeuntibus aquis immotus ſedeat, calidis fovendus mantilibus, ne frigeſcat, & quod magis infauſtum eſt, tuſſiat. Aquis omnino evacuatis eximatur cannula, vulneri penicilla ſpiritu vini ſimplici tepidè aſperſa imponantur, quadruplicatis linteis eodem liquore madefactis tegenda, ac tandem mantili duplicato totum abdomen cingente faſciiſque humeros amplectentibus firmanda. Præſcribenda erunt alimenta & cardiaca ægrotanti, ut de novo recreari poſſit. Elapſis tribus aut quatuor horis lintea denuò conſtringantur; idque ſenſim per intervalla repetatur, donec muſculis & viſceribus priſtinus tonus omnino reſtituatur. Solâ trium operandi methodorum expoſitione ſatis ſuperque elucet, illam, quæ acu fit, præſtantiorem eſſe. In prioribus quantus apparatus, quot ſectiones, quot vulnera, quanta ſæpè curandi difficultas, imò quotiès periculum ab acriori ſero, gangrænam ſectis non raró minitante partibus, imò ulcera & immedicabiles ſæpè fiſtulas moliente! Acus autem noſtra uno ictu celeri, exiguo ac ſponte ſanabili rem omnem abſolvit, adeòque, citò, tutò, jucundè.

Ergò tutiùs ab Acu, quàm Scalpello, & Lanceolâ, Paracentheſis,

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Jacobus-Franciſcus DE VILLIERS, olim Regis Exercituum Medicus ordinarius in Germaniâ.

M. Eduardus-Franciſcus-Maria BOSQUILLON, Eques, è Societate Medicâ Edimburgenſi, Profeſſor & Cenſor Regius.

M. Ludovicus-Carolus-Henric. MACQUART.

M. Joannes-Franciſcus-Jacobus ROUSSILLE DE CHAMSERU.

M. Joannes-Jacobus PAULET, Cenſor Regius, Academiæ Regalis Matritenſis Socius, Phyſiologiæ Profeſſor.

M. Sanctus-Ludouicus GUINDANT, Cenſor Regius, è Regiâ Scientiarum Academiâ Monſpelienſi.

M. Laurontius FERRET, Eccleſiæ Cameracenſis Canonicus.

M. Michaël-Joſeph MAJAULT, antiquus Regis Exercituum in Germaniâ Medicus.

M. Gaſpardus COCHON DU PUY, Regii Ordinis Eques, Regis Conſiliarius & in Arce maritimâ Rupifortenſi Anatomes & Chirurgiæ Profeſſor.

Proponebat Pariſiis JOANNES-BAPTISTA-CAROLUS ASSELIN, Abrincenſis, Doctor Medicus Cadomenſis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus.

A. R. S. H. 1788, AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, viâ dictâ *du Fouarre*, 1788.

